

bonart

La Fundació Vila Casas creix

Lita Cabellut inaugura l'ampliació dels espais Volart

Cuixart, contradictori i sublim

DOCfiel, el festival com un etern retorn

Rodin a la Fundació Mapfre

90 anys de Domènec Fita

Descobrint Cardona i Lladós

DrapArt es trasllada al Museu Marítim

Kader Attia, premi Joan Miró 2017

Entrevista a Valentín Roma,
director de La Virreina

8 414090 255868

00180

15€ | 180 | 2017/2018
novembre, desembre i gener
www.bonart.cat

La Fundació Vila Casas, creix

Aprofitant la retrospectiva dedicada a Lita Cabellut, la fundació ha obert la Sala Guernica, ampliació de l'Espai Volart, que s'afegeix a l'oferta artística de Can Framis, Palau Solterra i Can Mario

per A.M.S.

El 1986, l'empresari farmacèutic Antoni Vila Casas (Barcelona, 1930) posa les bases de la Fundació Privada Vila Casas, un espai que fusiona els seus dos grans interessos personals: l'art i la salut. Sempre amb un ull posat en la investigació sociosanitària (atenció que es materialitza, any rere any, a través de cicles de debats i dels documents d'investigació, com ara l'Informe Quiral), el projecte incorpora, a finals dels noranta, el compromís amb l'art, que es tradueix en la pràctica d'un col·leccionisme de proximitat. Promocionar l'art contemporani català (des de la dècada dels seixanta i fins als nostres dies) i, de retruc, recuperar la memòria de grans artistes oblidats en són, encara avui, els objectius principals. "Les institucions públiques –es justifica el mecenes– ja s'encarreguen de cobrir les expressions artístiques més antigues." A Vila Casas el cuquet de l'art li va entrar de ben jove: "L'afició em ve del meu pare, que em portava a veure exposicions, i dels quadres que vaig heretar dels avis", explica des de les oficines de la fundació, situades al centre de la capital catalana.

Una aposta doble. A partir del 1998, la fundació inclou l'àmbit artístic i un important patrimoni arquitectònic, una aposta doble que li permet desplegar el projecte i presentar la seva tasca arreu del territori. Aquest mateix any es rehabilita l'edifici modernista Casa Felip, situat a la dreta de l'exemple barceloní, on hi ha actualment la seu i les oficines de la fundació. També engega a Pals un petit museu d'escultura, Ca la Tona, una prova pilot del que es pro-

jectarà posteriorment en diferents indrets del país i que ja no existeix. Durant la primera dècada del segle XXI, més concretament entre el 2000 i el 2009, es consolida la rehabilitació i l'adequació dels quatre edificis on actualment hi ha la col·lecció permanent i les exposicions temporals entorn del fons. L'any 2000, posa en marxa el Museu Art 2000, a Torroella de Montgrí, que aplega l'incipient fons pictòric de la col·lecció. El museu se situa al Palau Solterra, un palauet del segle XV d'arquitectura civil que va ser residència històrica dels comtes de Torroella de Montgrí i que amb el temps s'ha acabat convertint en el Museu de Fotografia Contemporània. El

museu, que aixopluga el fons fotogràfic amb propostes locals i importants referències internacionals, aplega més de 200 fotografies de creadors d'arreu del món, entre els quals destaquen peces d'artistes com ara Bleda y Rosa, Toni Catany o Agustí Centelles.

Obertura de l'Espai Volart i Can Mario. El 2002, obre les portes l'Espai Volart de Barcelona, un indret pensat per exhibir les mostres temporals i, al costat el 2008, l'Espai Volart 2 amb el mateix propòsit. Els dos centres ocupen el que havia estat l'empresa Volart de Puntetes i Teixits, el magatzem de la finca moder-

Antoni Vila Casas, acompanyat de Joan Torras, Glòria Bosch, Lluís Puig, Xavier Marcé i les Duarte, durant la inauguració de l'ampliació de l'Espai Volart de Barce

Una retrospectiva de Lita Cabellut va inaugurar l'ampliació de l'Espai Volart de la Fundació Vila Casas de Barcelona.

ista Casa Antònia Puget, del segle XIX, un exemple característic de la producció i el comerç tèxtil catalans d'aquella època. El 2004, s'inaugura Can Mario, a Palmarugell. Es tracta d'una antiga fàbrica de furo rehabilitada i repensada com a espai museístic que substituirà el centre precursor de Ca la Tona i que ha esdevingut el Museu d'Escultura Contemporània. A les instal·lacions de Can Mario es poden veure més prop de 220 escultures del fons de la col·lecció, amb propostes de Sergi Aguilar, Tom Carr, Chema Alvargonzález o Patricia Gauder, entre d'altres. A més, el Jardí de Can Mario exposa de manera permanent l'aire lliure una trentena d'escultures d'artistes de l'Empordà. El museu també disposa, des del 2011, de la Sala Empordà, dedicada exclusivament a la celebració de mostres d'autors vinculats a la zona.

Can Framis. El projecte de rehabilitació i construcció d'espais museístics, iniciat

per la fundació a finals dels noranta i intensificat a partir del 2000, culmina, el 2009, amb la proposta de Can Framis, una antiga fàbrica tèxtil, de les acaballes del segle XVIII, situada al Poblenou de Barcelona, al districte 22@, que esdevé el Museu de Pintura Contemporània. Can Framis agrupa avui més de 300 obres d'artistes residents o nascuts a Catalunya, entre les quals destaquen peces de Perejaume, Isidre Manils o Agustí Puig, per citar-ne només alguns.

En resum, tres museus d'art contemporani i dos espais d'exposicions temporals, que s'erigeixen en construccions d'un important valor patrimonial, per a mostrar una vasta col·lecció eclèctica i plural de pintura, fotografia i escultura que s'ha anat configurant a partir del gust particular de Vila Casas, sense seguir cap altre corrent que el seu propi criteri. "Tot el que hi ha a la col·lecció –assegura amb rotunditat– és el que a mi m'agrada i m'interessa. Tinc

una veritable debilitat per moltes de les obres que en formen part i m'agrada veure les exposades de manera permanent o en mostres temporals. Es tracta –subratlla un cop més– d'ajudar, promocionar i fer visible l'art que tenim més a prop."

Un projecte guardonat que també premia. Al llarg de les més de tres dècades de projecte, que ha aconseguit aglutinar un important llegat, la Fundació Vila Casas ha estat àmpliament guardonada. S'ha reconegut i premiat la seva tasca artística i cultural, però també la iniciativa de conservació del patrimoni arquitectònic que hi ha darrere de cadascuna de les seues repartides pel país. En aquesta línia, el 2009 rep el Premi Nacional de Patrimoni Cultural; un any després, la remodelació pels nous usos de Can Framis és distingida amb el Primer Premi Ciutat de Barcelona d'Arquitectura i Urbanisme. Per altra banda, la Fundació Vila Casas

convoca anualment els seus premis, que de manera rotativa es dediquen a la pintura, l'escultura i la fotografia. Aquesta és una manera més a través de la qual es dona visibilitat a la creació dels artistes del territori. El 2018 és el torn del premi d'escultura, a les dependències de Can Mario. El premi a l'obra finalista preveu, com en cada edició, una exposició monogràfica en el termini d'un any, una dotació econòmica i la incorporació de l'obra al fons de la col·lecció. Gerard Mas, Lluís Carulla o Javier Garcés són alguns dels guanyadors de les anteriors edicions.

L'efecte Lita Cabellut. Ja fa estona que Vila Casas no amaga l'interès que li desperta l'obra de Lita Cabellut (Sariñena, 1961). "Vaig veure per primer cop uns quadres seus a casa d'un amic i em van cridar molt l'atenció", comenta. El 2013, l'Espai Volart 2 li va dedicar la mostra *Trilogia del dubte* i ara, quatre anys després, es presenta una gran retrospectiva –amb una seixantena de peces realitzades al llarg de l'última dècada– que ocupa la pràctica totalitat de l'Espai Volart. La mostra *Lita Cabellut. Retrospective*, que es va inaugurar el 5 d'octubre passat i que es podrà visitar fins al 27 de maig del 2018, ha estat concebuda a quatre mans, entre la creadora pluridisciplinària, resident a Holanda, el país on ha desenvolupat la seva carrera artística, i el mecenes. "M'agraden els temes que tracta en la seva pintura i com els executa –diu el col·leccionista–; té una trajectòria molt variada que m'interessa especialment."

Can Framis - Barcelona

Can Mario - Palafrugell

Jordi Alcaraz.
*Desaparició
d'una novel·la*,
2015. Exposició
a Can Framis
de Barcelona.
Pep Admetlla,
Cap, 1990-2015.
Exposició a
Can Mario de
Palafrugell.

A banda de posar a la seva disposició els 1.600 metres de l'Espai Volart, modificant i ampliant l'àmbit expositiu, i adaptar la sala a les grans dimensions de l'obra de Cabellut, la fundació aprofita l'ocasió per obrir la Sala Guernica, que, per cert, agafa el nom d'una obra del fons de la col·lecció: *Guernica (homenatge i tribut)*, de José Luis Pascual. El cicle d'activitats paral·leles entorn de la retrospectiva, *Diàlegs per a [des]cobrir l'obra de Lita Cabellut*, inauguren la sala. Un cop finalitzada la mostra, la Sala Guernica quedarà com un nou espai, un més, per fer-hi taules rodones, col·loquis i debats; un lloc dedicat a la promoció del diàleg i la difusió de l'art contemporani català, un dels puntals del projecte que es manté des de bon començament.

En aquesta línia d'actuació, sempre mirant cap al futur, Vila Casas conclou: "La fundació conserva i explica la tradició, la cultura i la creativitat del nostre país. Aquest és un dels principals propòsits dels inicis, i l'esperit que es vol mantenir en el futur de la fundació. És, no hi ha cap dubte, una manera de preservar i promoure la identitat de Catalunya."

Ramon Dachs, *Majestuós vol (estret Antàrtic)*. Exposició al Palau Solterra de Torroella de Montgrí.
Jo Milne. *The model is not Manifold*, 2015. Instal·lació a l'Espai Volart de Barcelona.

Aparença i existència

La Fundació Vila Casas porta per segona vegada a Barcelona l'obra de Lita Cabellut amb una extensa retrospectiva que inclou obra del 2008 al 2017

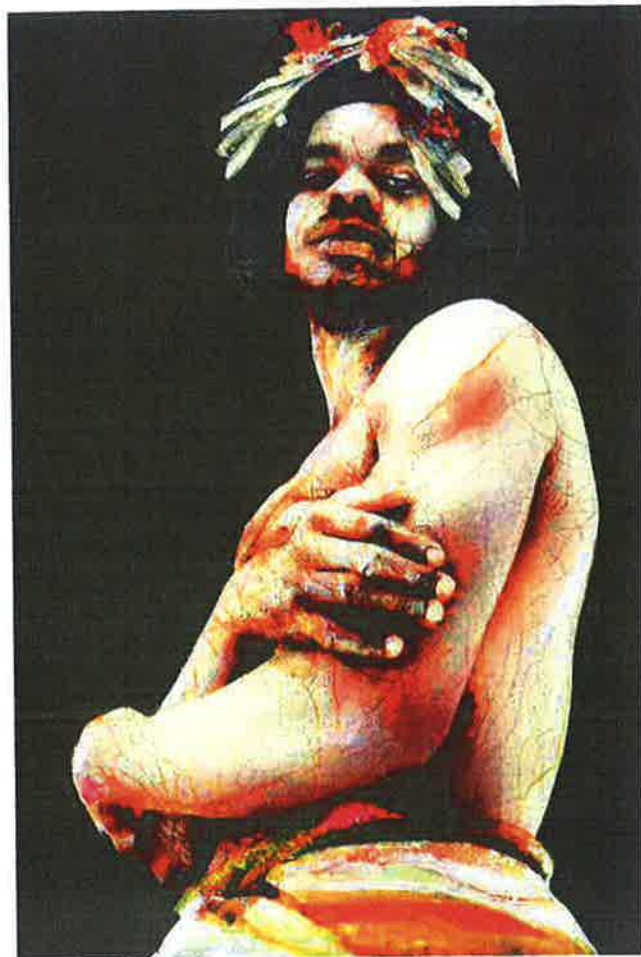
per **Pilar Parcerisas**

I am a storyteller, diu Lita Cabellut en alguna de les nombroses pàgines que el món de l'art dedica a aquesta artista que ha superat la seva pròpia llegenda personal amb una vida dedicada a l'art on ha triomfat.

Lita Cabellut va néixer a Sariñena el 1961 a la província d'Osca d'una família gitana que mai va conèixer. La mare, dedicada a la prostitució, la deixà en mans de l'àvia a Barcelona, que la crià al barri del Raval fins a la seva mort, quan ella tenia només deu anys. La pobresa i la mendicitat al cor de Barcelona li eren familiars, fins que una família catalana amb recursos econòmics l'adoptà. Fascinada per la primera visita al Museu del Prado, on descobrí Velázquez, Goya, Rembrandt i Ribera, emprengué una carrera pictòrica. Als disset anys va fer la primera exposició al Masnou i als dinou els pares es mudaren a Holanda on ella seguí estudis d'art a l'acadèmia Rietveld, país en què viu actualment.

Retrospectiva amb obres del 2008 al

2017. Ara, la Fundació Vila Casas porta per segona vegada a Barcelona l'obra de Lita Cabellut amb una extensa retrospectiva, que inclou obra del 2008 al 2017, distribuïda en diverses sèries, com a continuïtat d'aquella altra exposició que presentà el 2013 amb el títol de *Trilogia del dubte*. La *Retrospective* de Cabellut, amb la qual s'han ocupat els 1.600 metres expositius del nou espai Volart, presenta un conjunt de sèries, entre les quals destaquen: *Ethics* (2017), *Disturbance* (2015), *Blind Mirror* (2015), *Tempus & Divine* (2015), *Black Tulip* (2014), *Dried Tear* (2013), *After the Show* (2013), *Camaron* (2011), *Memories*

Lita Cabellut.
After the show.
Col·lecció particular. Espai Volart de la Fundació Vila Casas.

wrapped in gold paper (2012), *Coco* (2011), *Frida* (2011), *Madness and Reason* (2010), *Installation* (2010), *State or grace* (2010), *Country life* (2009) o *Dillusion* (2008).

Les grans dimensions de les obres, la seva majestuositat i la implicació profunda en els gèneres del retrat i la natura morta reviuencara l'impacte d'aquella primera visita al Prado. Lita Cabellut desenvolupa una aproximació a l'ésser humà a par-

tir d'una imatge, que després manipula mitjançant la pintura, sacseja amb el maquillatge, estafa i ofereix una transformació completa i nua del personatge. A vegades el podem identificar, perquè la sèrie porta el seu nom, com en el cas de *Coco Chanel*, en la sèrie *Coco* (2011), la dedicada a *Frida Kahlo* (2011) o al can *Camaron* (2011). Parteix de l'aparença i la imatge per anar al seu interior i cap

sar-se en el pla emocional d'aquests personatges, tractats d'una manera expressionista. La imatge fotogràfica és un bon suport per partir de l'aparença, i la pintura li dona la qualitat d'expressió per retratar l'interior del personatge.

Memòria de la història de l'art. Les seves pintures fan memòria de la història de l'art, especialment de la posada en escena del barroc en els retrats i les natures mortes. Els retrats ens recorden els clàssics del segle d'or espanyol, però també els dels mestres holandesos, com ara Vermeer de Delft. Els retrats holandesos amb tulipes tributen un homenatge a l'època daurada de la pintura holandesa a la sèrie *Black Tulip*. Sovint, el rostre és manipulat pictòricament, però manté la imatge fotogràfica com a lectura de fons que ens permet reconèixer el personatge. L'expressionisme pictòric amb què deforma i empastifa els trets bàsics del rostre comporta noves lectures, més psicològiques i emocionals, properes al dolor, a la concentració, a l'absència mental i a la bogeria. Aquest expressionisme de la carn és el que es pot relacionar amb la pintura anglesa de Francis Bacon o Lucien Freud. Al mateix temps, aquesta forma de treballar crea una capa, una pell que mostra uns clivellats, unes esquerdes en la pell de la pintura que li donen una patina de la vella pintura, la que ha sofert els avatars del temps.

Crear nous màsters. Entre el vell i el nou, entre la història de l'art i el món d'avui, l'obra de Lita Cabellut transporta la memòria de l'art del passat a la pintura d'avui i destrueix aquell ordre segur que la història ens ha llegat per tornar-lo a qüestionar, per impregnar-lo d'humanitat, tot deixant de banda els vernissos, les velatures, els marcs daurats i la seva qualitat d'íntocable i inqüestionable. I amb aquest procés dialèctic basat en la construcció i destrucció crea nous màsters. Sovint,

s'interessa pel gènere femení, en què, en comptes de mostrar el seu poder, com es manifesta en els retrats masculins, és vist des de la seva feblesa exterior i fortalesa interior. Són òbres pertorbadores, que ens exigeixen una atenció per entendre aquest procés entre el que es veu i el que no es veu. A la sèrie *Memories wrapped in gold paper* (2012) tracta els rostres i els vestits amb què s'embolcallen les dones de trets àrabs, amb Frida Kahlo fa un homenatge al dolor i amb la Dulcinea d'*El Quixot*, un

esment a la bogeria.

Però on els valors de l'existència humana prenen més força és en els retrats dobles de la sèrie *Disturbance* (2015), especialment a les versions 13 i 14, en què ens sembla endevinar un retrat doble de la figura de Meret Oppenheim vestida i nua, amb tota la seva potència humana, tant en la seva imatge seductora exterior com en el recolliment de la seva nuesa interior.

Lita Cabellut.
*Private Secret
Behind The
Veil*. Col·lecció
particular. Espai
Volart de la
Fundació Vila
Casas.

Dos actius a Barcelona

Aquesta tardor, Barcelona és escenari de dues exposicions de dos actius del mercat de l'art. D'una banda, la mostra que presenta CaixaForum sobre un dels artistes més significatius del mercat internacional, Andy Warhol. L'art mecànic; una exposició que posa èmfasi en la transmutació que va experimentant el conjunt del seu llegat en totes les facetes creatives. Vídeo, instal·lació, disseny, música, televisió, productes publicitaris, pintura, escultura i dibuixos es poden veure en aquesta visió multidisciplinària que l'artista va mantenir al llarg de la seva trajectòria. Acostumo a començar les meves xerrades sobre mercat de l'art citant aquest geni del mercat amb les seves paraules: "Els bons negocis són el millor art. Fer diners és art." Un eslògan que reflecteix el pensament i l'objectiu que Warhol tenia de l'art en tota la seva dimensió. Pioner en la creació industrialitzada, les seves obres produïdes a través de la Factory, Warhol mai va quedar al marge de polèmiques. La seva immensa producció, entesa com a producte de consum, va estar orientada amb aquest objectiu. Un exemple a seguir per posteriors artistes com ara Damien Hirts o Jeff Koons, deixebles avantatjats del mestre del consum i que avui, més que mai, el mercat de l'art gairebé els exigeix que participin en la Champions League del mercat. Equips de màrqueting, producció, muntatge, promoció... Warhol va crear una indústria cultural l'únic objectiu de la qual era fer diners. 30 anys després de la seva mort, el seu llegat s'incrementa de valor, i es paguen xifres milionàries per les seves obres mentre el mite del dòlar, lamentablement, continua sent el referent per a alguns artistes contemporanis. Els seus 136 milions de dòlars de facturació el 2016 en subhastes públiques el situen en el número 8 del rànquing mundial de vendes, lluny dels 568

Lita Cabellut ha inaugurat l'ampliació dels espais expositius de la Fundació Vila Casas.

milions del 2014 que el van col·locar en la primera posició el 2012/13/14, superant artistes tan demandats com ara Picasso, Gerhard Richter o Francis Bacon. Salvant les distàncies i sense voler fer comparacions, es presenta a la Fundació Vila Casas una àmplia retrospectiva de l'artista espanyola Lita Cabellut (Sariñena, Osca, 1961) la gran desconeguda del públic espanyol. Amb una trajectòria llarga i prolífica, la seva obra ha trobat en el mercat internacional una acollida inaudita i complexa d'explicar. Tot va començar el 2015 en aparèixer en el lloc 333 del rànquing dels 500 d'artistes contemporanis, en el qual va aconseguir unes vendes de més de mig milió de dòlars i un rècord en una obra seva que va assolir els 140.000 dòlars. Al davant només hi ha dos artistes espanyols, Juan Muñoz i Miquel Barceló. El 2016 la trobem en el lloc 2.997 del rànquing general i encara que amb

menys facturació diríem que està millor situada. Considerada una de les artistes espanyoles més cotitzades, la seva obra sempre ha estat al marge de les nostres fronteres i no amaga que els "artistes depenen de la ferocitat del mercat", encara que a ella això li crea estupefacció i prefereix deixar-ho al marge. "L'art està per sobre de les xifres. Només m'interessa la meua creació i transmetre allò que sento i visc". El seu fulminant èxit a la nostra ciutat deixà perplexos molts davant les cues que hi havia el dia de la inauguració. Després d'una llarga entrevista, ens deixa clar que per fer el que vol necessita envoltar-se d'un bon equip, perquè la seva intenció és arribar al màxim públic possible. La seva ascensió meteòrica en els darrers anys ens fa reflexionar i no sabem bé si la demanda del mercat canviarà les conviccions de l'artista que, ara per ara, haurem de seguir amb deteniment. **Joan Gil Gregorio**

ID"

Contemporani

del 2017 a l'1 de gener del 2018

Art Contemporani presenta el projecte *Jerusalem + Domènec*; un treball en què es visualitza Jerusalem com a laboratori de "violència suspesa". El concepte "violència suspesa" està inspirat pel text *La cua del fantasma* d'Azoulay i Adi Ophir. La violència suspesa, a diferència de la violència espectacular, és silenciosa i no es veu, però afecta al 100 per cent de la població palestina i impedeix el desenvolupament normal de la seva vida.

Mapasonor + Domènec pren el nom de l'entitat de la població autòctona palestina que des de 1948 viu a la ciutat. El document, *Jerusalem + Domènec*, com a exemple sofisticat d'aquesta "violència suspesa" és un permís de ser revocat en qualsevol moment i que impedeix la ciutadania amb drets.

Mapasonor + Domènec pren el nom de l'entitat de la població autòctona palestina que des de 1948 viu a la ciutat. El document, *Jerusalem + Domènec*, com a exemple sofisticat d'aquesta "violència suspesa" és un permís de ser revocat en qualsevol moment i que impedeix la ciutadania amb drets.

Jerusalem

setembre i octubre 2017

Alamà. *El telón de Francia, 2017, Homenaje a Velázquez: La reina Isabel de Francia a caballo*. Tècnica mixta sobre fusta. 114x100 cm.

"Alamà. #ClásicosDesollados"

Can Framis - Fundació Vila Casas
Barcelona

Del 9 d'octubre del 2017 al 21 de gener del 2018

Can Framis, de la Fundació Vila Casas, presenta el treball de Jordi Díaz Alamà titulat *#ClásicosDesollados*. Alamà (Granollers, 1986) és el guanyador del Premi de Pintura 2016 de la Fundació Vila Casas, i en aquesta mostra individual fa una reinterpretació de la història de la pintura. Alamà, un dels artistes joves amb més projecció del nostre país, camina sobre l'abisme del que ja està pintat per alliberar elements i construir un homenatge als seus autors. La recuperació dels clàssics, el virtuosisme o la preocupació per la qualitat de la informació pictòrica present en les seves obres són alguns dels temes principals de la seva pintura. Aquesta complexa col·lecció d'estudis o de "divertimentos" –en paraules de l'artista– parteix d'una meticulosa selecció d'obres clàssiques com a teló de fons, incloent, entre d'altres, obres de Velázquez, Goya, Géricault, Friedrich, Manet o Degas. Se li arrabassa la serenitat –imposada pel costum i la passivitat comuna– i se'n recorda que són objectes sorprenents i vius. Com assenyalava Albert Font: "En aquest estat d'equilibri, mitjançant la desfiguració i l'esborrallament, sent alhora creador i destructor de l'objecte artístic, amb l'ull fixat en un camí tens i amenaçant, veiem com Alamà ens parla de problemes de l'actualitat mitjançant personatges i escenes del cànon."

Se